

Διὰ τοῦτο, νομίζω, ὅτι ἦτο λάθος τῆς διευθύνσεως, νὰ κάμῃ ἔναρξιν τῶν θερινῶν παραστάσεων μὲ τὴν «Ἀρλεζιάναν». Τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Δωδὲ ἐθεωρήθη ὡς σοβαρώτερον τοῦ δέοντος, — διὰ τὴν περίστασιν, ἐννοῶ, — εἶχε δὲ τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴν εἶνε καὶ ἀρι-

στούργημα. Ὅλοι γνωρίζομεν, ὅτι ὁ Δωδὲ ὑπῆρξεν ἕξοχος διηγηματογράφος, θαυμαζόμενος προπάντων διὰ τὴν τρυφερότητά του καὶ τὸ λεπτὸν ὡς τρίχαπτον ὕφος του. Δυστυχῶς ἡ «Ἀρλεζιάνα» δὲν εἶνε διήγημα ἀλλὰ δράμα, καὶ δράμα μᾶλλον ἠθογραφικόν, — ἂν εἴμπορῶ νὰ τὸνομάσω οὕτω, διότι ἔχει ἄφθονον τοπικὸν χρῶμα, — ἡ δὲ μετάφρασις, ὅσον εὐσυνείδητος καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἠμπόρεσεν, ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ἔργου, νὰ ποδώσῃ τὸ ὕφος τοῦ πρωτοτύπου. Ἐδῶ ἐχρειάζετο μία χωριάτικη γλῶσσα, ἡ ὅποια νὰ ἔχῃ συγχρόνως τρυφερότητα, δύναμιν, χρῶμα, ἀκριβείαν, εἰκονικότητα καὶ χάριν, — πολὺ δυσκολοταίριαστα πράγματα, μὰ τὴν ἀλήθειαν! Οἱ προβηγγιανοὶ τοῦ κ. Αὐκερίου ὁμιλοῦσαν ὡς πεποπλισμένον τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ὅπως τὴν ὁμιλοῦμεν καὶ ἡμεῖς, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ ἐλληνίσωμεν. Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν ὅσον ἠμπόρεσαν καλλιτέρα, προπάντων ἡ νεωστὶ προσληφθεῖσα εἰς τὸν θίασον κ. Πετρίδου, ἡ ὅποια ὑπεδύθη τὴν μητέρα μὲ ἀρκετὴν δύναμιν. Ἄλλ' οἱ θεαταί, οἱ ὅποιοι συνέρρευσαν εἰς τὴν πρώτην παράστασιν, ἀπῆλθον μᾶλλον ψυχροί.

Εὐτυχῶς, ἀπῆλθον μὲ πολὺ καλλιτέρας ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἐπομένου ἔργου, διότι ἐγέλασαν τελοσπάντων. Φαίνεται, ὅτι τὸ ἰδανικὸν τοῦ ἀθηναϊκοῦ κόσμου εἰς τὸ θέατρον εἶνε νὰ γελάσῃ. Ἡ «Νύφη μου» χαρίζει ἄφθονα γέλοια, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐντρέπεται κανεὶς. Εἶνε μία γαλλικὴ κωμῶδία, φαιδροτάτη, ἡ ὅποια δὲν ἔχει τίποτε τὸ πρόστυχον καὶ τίποτε τὸ ἄσεμνον. Δὲν συγκρίνεται βέβαια μὲ τὸ «Ἀριστερὸ Χέρι», ἐν ἀριστούργημα εἰς τὸ εἶδός του, — τοῦ ὁποίου ἡ ἐπανάληψις ἠδὲ ἡ ἀριστοποίησις ἔβλον τὸν κόσμον, — ἀλλὰ διαφέρει τὸσον ἀπὸ τὰς φάρσας, ποῦ βλέπομεν ἐδῶ, ὅσον καὶ τὸ θέατρον τῆς «Νέας Σκηνης» ἀπὸ τὰ ἄλλα θερινὰ θεάτρα. Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ αὐτὸ διὰ τὴν «Καινούριαν Δούλαν» μίαν ἐλεεινὴν φάρσαν, ἡ ὅποια συνώδευσε τὸσον παραχόρδως τὴν θαυμασίαν ἐνεῖν ἡ «Κόρη τοῦ Ἰερθᾶε», καθὼς καὶ διὰ τὸν «Λωποδύτην», ὁ ὁποῖος ἀπέτυχε.

Τώρα πρέπει νὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις καὶ διὰ τοὺς μύστας. Ἀνέγνωσα περὶ αὐτῶν ἐν ἄρθρον εἰς τὴν «Ἐστία», τὸ ὁποῖον μὲ ἀνησύχησε κάπως. Ὁ ἀρθρογράφος προτείνει... τὴν αὐστηρότητα. Ἀρχετὰ, λέγει, ἐφάνημεν ἐπιεικεῖς πρὸς τοὺς μύστας, καὶ τοὺς ἐνεθαγρύνσαμεν, καὶ τοὺς ὑπεστηρίξαμεν χάριν μιᾶς

ὠραίας ἰδέας. Εἶνε καιρὸς νὰ δεῖξουν καὶ οἱ μύσται, ὅτι ἦσαν ἄξιοι ὅλης αὐτῆς τῆς συμπαθείας, καὶ νὰ παρουσιασθοῦν πλέον, ὄχι ὡς μύσται, ὄχι ὡς ἀπλοὶ ἐρασιτέχναι, ἀλλ' ὡς ἀληθεῖς ἠθοποιοί. Τοιαύτην ὑποχρέωσιν ἔχουν ἀπέναντι τοῦ κ. Χρηστομάνου, ἀπέναντι τοῦ τύπου, ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ, καὶ προπάντων ἀπέναντι τῆς ἰδέας. Παρῆλθεν ἀρκετὸς καιρὸς προπαρασκευῆς, ὥστε νὰ τοὺς κρίνωμεν ἀκόμη ἐπιεικῶς, ὡς μύστας. Ἀνάγκη τώρα καὶ κάποιας αὐστηρότητος.

Συμφωνῶ. Καὶ ἡ αὐστηρότης εἶνε κάποτε καλὸν μέσον, ὅπως εἶνε καὶ ἡ ἐπιεικεία... Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐργασιῶν τῆς «Νέας Σκηνης» ἀπέδειξεν ὅτι ὁ καιρὸς τῶν διακοπῶν δὲν ἐπῆγε χαμένος διὰ τοὺς μύστας. Εἰργάσθησαν εὐσυνειδήτως. Ἀληθῆς μεταμόρφωσις συνετελέσθη παρὰ τῷ κ. Μυράτ, ὁποῖος ἄλλοτε ἦτο τὸσον τραγικός, ἡ δεσπ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ ἀνέπτυξε πολὺ τὸ ἀληθῶς σπάνιον τάλαντόν της, καὶ ἡ δεσπ. Εἰμαρμένη Ξανθάκη, καὶ αὐτὴ ἀκόμη προσέθεσε κάτι καλλίτερον εἰς τὸν ἑαυτὸν της. Ἐν γένει οἱ ἠθοποιοὶ τῆς «Νέας Σκηνης» φέρουν καταφανῆ τὴν ἐπίδρασιν τῆς διδασκαλίας, ἡ μᾶλλον τῆς γοητείας τοῦ κ. Χρηστομάνου, καὶ μεθ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀκόμη, παίζον κατὰ τὸσον πολὺ διαφορετικὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἠθοποιοὺς. Μόνον εἰς τὴν «Νέαν Σκηνὴν» θὰ κούσῃ κανεὶς νὰ τονίζονται αἱ φράσεις καὶ νὰ προφέρονται τὰ λόγια ἀνθρωπινά. Καὶ αὐτὸ ἤδη εἶνε μέγα. Μέχρι τοῦ τελείου, μέχρι τῆς ἀληθοῦς καλλιτεχνικῆς ἐξάρσεως, τὸ διάστημα εἶνε πολὺ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ θὰ τὸ διανύσουν οἱ μύσται, τοῦλάχιστον μερικοί, εἴτε μὲ ἐπιεικείαν, εἴτε μὲ αὐστηρότητα. Τί τὰ θέλετε! καὶ ἡ αὐστηρότης φέρει καμμίαν φορὰν τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα. Τὴν ἐπομένην τῆς παραστάσεως τοῦ «Ἀριστεροῦ Χερτοῦ», αἱ ἐφημερίδες κρίνουσαι αὐστηρῶς, ἐσύστησαν εἰς τὴν δεσ. Ξανθάκη «περισσότεραν ζωὴν καὶ δύναμιν». Ἡ δεσ. Ξανθάκη ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν συνταγὴν, ἀλλὰ διάβολε! ἡ ζωὴ καὶ ἡ δύναμις δὲν πωλοῦνται εἰς τὰ φαρμακεία... Καὶ τὴν εἶδα τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὸν ἴδιον ρόλον τῆς Πολέτας καὶ δὲν τὴν ἀνεγνώρισα! Εἶχε χάσει ὅλην της τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν, ἡ χαριτωμένη κόρη, ἔκαμνεν ἕνα σωρὸν ὑπερβολὰς, καὶ εἰς τὸ τέλος ἔβαλε κάτι κλάματα τὸσον παρατεταμένα, ποῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ γελάσῃ ὁ κόσμος εἰς τὴν συγκινητικωτέραν στιγμὴν. Δὲν ἠξεύρω διὰ τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ἡ

δεσ. Ξανθάκη ὠρισμένως εἶνε καλλιτέρα μὲ τὴν ἐπιεικείαν.